

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.524/2008/11. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Knorr János ügyvéd (5100 Jászberény, Dózsa Gy. u. 31. szám) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek-, a Dr. Kardos Judit ügyvéd (1221 Budapest, Ady Endre út 67. szám) által képviselt I.rendű alperes neve (alperes címe) I. r., és a személyesen eljáró II.rendű alperes neve (alperes címe) II. r. alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2008. június 30. napján kelt, 8. G. 20.393/2007/22. számú ítélete ellen a felperes részéről 23. sorszám alatt előterjesztett, 27. sorszám alatt indokolt fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2009. június 09. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítéltábla kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az Államnak külön felhívásra - az abban foglalt időben és módon - 854 400 (Nyolcszázötvennégyezer-négyszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. r. alperesnek 15 napon belül 240 000 (Kettőszáznegyvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A ... Rt. 1998. január 26. napján 20 000 000 Ft jegyzett tőkével alapította a ... Rt-t. A cég tevékenységi köre élőállat nagykereskedelem, húsfeldolgozás, tartósítás, húskészítmény gyártása és húskészítmény nagykereskedelem volt.

A társaság képviselőjére egy személyben az igazgatóság elnöke volt jogosult.

Az igazgatóság elnöke 1999. január 29. napjáig ..., II. r. alperes, 1999. január 29. napjától 2000. január 31. napjáig ... , I. r. alperes, majd 2000. február 1. napjától 2000. május 30. napjáig ismételten a II. r. alperes volt.

Az ... Kft., a felperes 1999. és 2000. években szállítója volt a ... Rt-nek.

A felperes 1999. december 27. és 2000. január 31. napja között 14 239 299 Ft értékben szállított árut a ... Rt-nek, melynek ellenértékét a ... Rt. nem egyenlítette ki.

A ... Rt. 2000. november 24. napjától felszámolás alatt állt.

A felperes a felszámolási eljárás során bejelentette hitelezői igényét a felszámolónak, aki azt visszaigazolta és nyilvántartásba vette.

A felperes hitelezői igénye a felszámolás során nem térült meg.

A ... Rt-t a cégbíróóság 2003. november 3. napján törölte a cégnyilvántartásból.

Az alperesek ellen a Szolnoki Városi Bíróság előtt csalás és más bűncselekmények miatt büntetőeljárás indult.

A Szolnoki Városi Bíróság a 10. P. 22.043/2001/1447. számú - a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 4. Bf. 783/2005/26., és a Legfelsőbb Bíróság Bfv. I. 539/2006/7. számú határozataival jogerős - ítéletével megállapította az I. r. alperes bűnösségét több rendbeli csalás büntetében.

Az I. r. alperes az irányadó tényállás szerint, mint vezérigazgató 1999. október 5. napjától tudatában volt annak, hogy az általa vezetett ... Rt. ténylegesen nem képes kifizetni az ettől az időponttól felvásárolt élőállatok árát a szállítóknak, ez amellel is megállapítható volt, hogy utólag véletlenszerűen mód nyílt egyes tételek kiegyenlítésére.

A ... Rt. ilyen körülmények között folytatta az I. r. alperes irányítása mellett az élőállat felvásárlást anélkül, hogy a szállítókat tájékoztatta volna a tényleges gazdasági helyzetéről. Az I. r. alperes az általa vezetett gazdasági vállalkozás minél hatékonyabb működtetésére, a termelés folytatására, és ezáltal a munkahelyek megtartására törekedett, azonban ezt olyan áron tette, hogy a tényleges fizetéseképtelenség tudatában szerezte meg a tévedésbe ejtett, illetve tévedésben tartott szállítók áruját.

A büntető bíróság megállapította, hogy az I. r. alperes 14 239 108 Ft kárt okozott a felperesnek.

A Szolnoki Városi Bíróság a 11. B. 2243/2001/1147. számú - a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 4. Bf. 1/2007/41. számú határozatával jogerős - ítéletével többrendbeli csalás büntetében megállapította a II. r. alperes bűnösségét is.

A II. r. alperes büntetőjogi felelőssége, mint a ... Rt. vezérigazgatójának a tévedésbe ejtő és ezzel a szállítóknak kárt okozó magatartásán alapult.

A büntető bíróság megállapította azt is, hogy a II. r. alperes a ... Rt. vezérigazgatójaként 2000. február 4-én a ... Rt. raktáraiban lévő, összesen 454 688 543 Ft értékű áru egy részének - 251 703 938 Ft értékben - a ... Kft. részére történő átszámlázására adott

utasítást, mely átszámlázott termékek értékesítését követően a befolyt vételárat a ... Rt. beszállítói felé fennálló tartozás rendezésére fordította.

A jogerős ítélet indokolása szerint azt a tényt, hogy az átszámlázás az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes lett volna, bizonyítani nem lehetett.

A felperes az elsőfokú eljárás során többször módosított kereseti kérelmében kérte az I. és a II. r. alperes kötelezését 14 239 299 Ft kár és ezen összegnek a bűncselekmény elkövetésétől a kifizetésig járó kamata megfizetésére.

Kereseti kérelmének jogalapját az I. r. alperessel szemben a Gt. 56. §-ában jelölte meg, de hivatkozott a Ptk. 4. §-ában előírt kölcsönös együttműködési kötelezettség megszegésére, és a Gt. 29. § (1) bekezdésében a vezető tisztségviselőkkal szemben előírt fokozott gondossági kötelezettségből eredő követelményekre, melyek megalapozzák a Ptk. 339. §-ában foglalt általános kártérítési felelősségrevonás alkalmazhatóságát.

A II. r. alperes felelősségének a megállapítását a Ptk. 339. §-a alapján kérte.

Arra hivatkozott, hogy a II. r. alperes a ... Rt. vezérigazgatójaként irányította a társaság működését, döntött a beszállítói számlák kifizetéséről. Azzal, hogy a ... Rt. és a ... Rt. bevételeit átszámlázta a végrehajtási eljárás megindításának napján a ... Rt. számára, jogellenesen kárt okozott a felperesnek.

Az I. r. alperes a felperes keresetének az elutasítását, és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a felperesnek nincs keresetőségi joga vele szemben, mivel a vezérigazgatói tisztséget 1999. január 29. és 2000. január 31. napja között munkaviszony keretében látta el, amikor is a jogi szabályozás nem engedte meg a vezető tisztségviselők közvetlen perlését.

Álláspontja szerint a felperes kárát nem ő, mint természetes személy okozta, hanem a ... Rt., ezért a felperesnek okozott kárért ezen társaság, vagy annak tagjai felelnek.

Állította, hogy a perbeli időszakban nem volt tulajdonosa a ... Rt-nek, ezért felelősség emiatt sem terheli.

Egyebekben arra hivatkozott, hogy a Számviteli törvény 15. § (1) bekezdésében megfogalmazott vállalkozás folytatás elvére törekedett, úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható volt.

Előadta, hogy vezérigazgatói tisztsége megszűnésekor a társaság nem volt fizetéseképtelen, továbbá, hogy a felperes számlái közül mindössze kettőnek a fizetési határideje járt le.

Vitatta a Ptk. 339. §-ának az alkalmazhatóságát, mivel a speciális jogszabályi rendelkezés az általános rendelkezés erejét lerontja. A speciális jogszabályi rendelkezést a Gt. 29. § (3) bekezdésében, a Ptk. 348. §-ában és a Mtv. 177. § (1) bekezdésében jelölte meg.

A II. r. alperes a felperes keresetének az elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy büntetőjogi felelősségét a ... Rt. vezérigazgatójaként végzett tevékenysége alapján a büntető bíróság nem állapította meg, károkozás részéről nem történt.

Állította, hogy a ... Rt. és a ... Kft. közötti számlázás nem volt jogellenes, az átszámlázott termékek értékesítését követően befolyt bevételt a ... Rt. a ... Rt. kötelezettségeinek a rendezésére fordította.

Hivatkozott arra is, hogy a ... Rt. fizetéseképtelenségét 2000. novemberében állapították meg, amikor már vezérigazgatói tisztsége megszűnt.

Az elsőfokú bíróság a 22. sorszámú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 627 000 Ft perköltséget, tovább az Államnak erre irányuló felhívásra térítsen meg 854 400 Ft illetéket. Döntése indoklásában bizonyított tényként kezelte - az I. r. alperes bérkartonjából, a végkielégítésre vonatkozó elszámolásból, és a Fővárosi Ítéltábla 9. Pf. 20.192/2008/3. számú ítéletéből -, hogy az I. r. alperes vezető tisztségét munkaviszony keretében látta el. Erre figyelemmel az volt az álláspontja, hogy a Ptk. 348. § (1) bekezdésének a perbeli esetre irányadó rendelkezése értelmében a munkáltató felelős az alkalmazott munkakörében, vagy hatáskörében harmadik személynek okozott kárért, ezért a felperesnek az I. r. alperessel szembeni kártérítési igényének nincsen jogszabályi alapja. Vizsgálta az I. r. alperesnek a Gt-n alapuló felelősségét is, melyet alaptalannak talált. Megállapította, hogy a Gt. 29. § (3) bekezdésének rendelkezése szerint a társaság felelős azért a kárért, amelyet vezető tisztségviselője e jogkörben eljárva harmadik személynek okozott, ezért figyelemmel arra, hogy az I. r. alperes a terhére rótt bűncselekményt az általa képviselt társaság vezérigazgatójaként követte el, a felelősség az általa képviselt társaságot terheli, annak jogutód nélküli megszűnése esetén pedig a Gt. 55. § (2) bekezdése szerint a gazdasági társaság tagjai tartoznak felelősséggel. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 4. Bf. 783/2005/6. számú ítéletével megállapította, hogy az I. r. alperes nem volt részvényese a ... Rt-nek, ezért felelősségét a Gt. 55. §-a alapján sem lehet megállapítani. A II. r. alperes vonatkozásában megállapította, hogy munkavállalói minőségben volt 2000. február 1. napjától május 30. napjáig a ... Rt. vezérigazgatója, így a felelősségét az I. r. alperesnél ismertetettek szerint megállapítani nem lehet. Kiemelte azt is, hogy a ... Rt. és a ... Kft. közötti számlázás jogellenességét a büntető bíróság sem állapította meg, mivel azt a tényt, hogy az átszámlázás az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes lett volna, bizonyítani nem lehetett. A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest az alperes javára 627 000 Ft perköltség megfizetésére, továbbá rendelkezett a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt eljárási illeték megfizetéséről.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását - az alpereseknek a kereset szerinti összegben, és az elsőfokú perköltségben történő, egyetemleges marasztalását - kérte.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem derítette fel teljes körűen a tényállást, melyből emiatt helytelen jogi következtetést vont le, ezért ítélete nem megalapozott.

Elsődleges álláspontja az volt, hogy az alperesek kártérítési felelőssége a Ptk. 339. §-a, míg az alperesek egyetemlegessége, a Ptk. 344. §-ának rendelkezése alapján megállapítható.

A Gt. háttérjogszabályaként alkalmazandó Ptk. 5. § (1)-(2) bekezdése tiltja a joggal való visszaélést, márpedig az alperesek azzal, hogy a Gt. 29. §-a alkalmazásával el kívánják kerülni a polgári jogi felelősségrevonást, megvalósítják a joggal való visszaélést.

Álláspontja szerint a jogalkotónak nem lehetett szándéka, hogy olyan személyek mentesülését biztosítsa, akiknek tevékenysége vagy mulasztása miatt nem tudott a gazdasági társaság beszállítói felé helytállni.

Az alperesek vezető tisztségviselői státuszukat eszközként használták fel, ezért esetükben elválik a károkozó személye, és az esetleges (eszközként használt) alkalmazotti pozíció.

Ezt az érvelését az alkalmazotti minőség és a Ptk. 348. §-ának alkalmazhatósága vonatkozásában is fenntartotta.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta az alperesek alkalmazotti státuszát, az I. r. alperes nem bizonyította munkaviszonya fennálltát, holott a mentesülést jelentő okiratok benyújtása őt terhelte. Ennek hiányában álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem alkalmazhatta jogszerűen a Ptk. 348. §-ának a rendelkezéseit.

Az I. r. alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását, a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság minden felperes által hivatkozott jogi rendelkezést figyelembe vett, azokat értékelve hozta meg a döntését.

A Ptk. 5. §-ának alkalmazhatóságával összefüggésben utalt arra, hogy a speciális szabály lerontja az általános szabály kötőerejét. Megjegyezte, hogy a bírói gyakorlat (Legfelsőbb Bíróság PK. 41. számú állásfoglalása) egyébként is kogens jellegűnek tekinti a Ptk. 348. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést.

Hivatkozott arra is, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta az I. r. alperes munkaügyi iratainak a hitelességét, ezért fellebbezési hivatkozása elkésett.

A II. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Mindenekelőtt azt hangsúlyozta, hogy a tárgyi ügyben a büntető bíróság nem marasztalta el.

Állította, hogy az eljárás során munkaviszonyának a tényét és időtartamát igazolta, melynek kezdő időpontja a felperesi beszállítás utáni időpont, nem a vezetése alatt álló társaság kötött szerződést az alperessel. Felelősségének jogalapja ez okból is hiányzik.

A másodfokú eljárás során az I. r. alperes igazolta a Közép-magyarországi Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság adatszolgáltatása alapján, hogy 1999. január 1. napjától 1999. december 31., illetve 2000. január 1. napjától 2000. január 31. napjáig a ... Rt-nél munkaviszonyban állt.

Az ítélet tábla a felperes fellebbezését nem találta alaposnak.

Az ítélet tábla a másodfokú eljárásban utat engedett annak, hogy a felperes bizonyítási indítványa alapján az I. r. alperes vezető tisztségviselői minősége - további bizonyíték beszerzése folytán - igazolást nyerjen, azonban a fellebbezés megalapozását ez a bizonyítás kiegészítés nem erősítette.

Végül is az elsőfokú bíróság ítéletét - a megállapított tényállást, az abból levont jogi következtetést, az irányadó jogszabályok helyes értelmezését és alkalmazását illetően - az ítélet tábla helytállónak értékelte, a döntés jogi indokolásával pedig teljes egészében egyetértett.

Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában elsőként helyesen zárta ki a II. r. alperes felelősségét és marasztalását amiatt, hogy a kereseti kérelemben megjelölt számlakövetelési igények nem hozhatók összefüggésbe a II. r. alperes felelősségével (tevékenységével), tekintve, hogy a felperes részéről történő beszállítások (élőállat

szállítás) 1999. október 18. és november 2. napja közé estek, és a ... Rt. (a perben nem szereplő) részére teljesültek. Tehát még részben sem azonosak a perbeli követelésekkel. Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperesnek a II.r. alperessel szemben nincs keresetőségi joga, ezért érdemben kellett elutasítani a keresetét - evonatkozásban.

A felperes az I. r. alperessel szembeni keresetét a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, továbbá az I. r. alperes bűnösségét megállapító jogerős ítéletre, és a Gt. 29. § (1) bekezdésére, valamint a Gt. 55.-56. §-aira alapította.

Az I. r. alperes érdemi védekezésében alapvetően a kártérítési felelőssége jogalapját vitatta, mégpedig arra hivatkozva, hogy a felperessel szembeni kártérítési felelősségét - attól függetlenül, hogy a kárt bűncselekménnyel okozta- a cselekménye időpontjában hatályos Gt. 29. § (3) bekezdése, valamint a Ptk. 348. § (1) bekezdése is kizárta, hiszen vezérigazgatóként, vagyis a gazdasági társaság képviselőjében járt el, ráadásul ezt a tisztséget munkaviszony keretében töltötte be.

Ezt az állítását az ítéletábra által meghatározott módon bizonyította, illetve megerősítette a NYENYI adatszolgáltatásával.

A felperes által a perben és a fellebbezésében kifejtett álláspont és érvelés téves.

A törvény nem enged választást a károsultaknak, mert akár a gazdasági társaság alkalmazottjának, akár a vezető tisztségviselőjének a gazdasági társaság tevékenységével összefüggő magatartása okozta a kárt, kártérítési igényt csak a társasággal szemben lehet érvényesíteni.

A felperes a fellebbezése indoklásában elment abba az irányba, hogy jogpolitikai kérdés lehet annak az eldöntése, hogy a természetes személyek (a gazdasági társaság vezető tisztségviselői) cselekményei közül melyeket lehet tekinteni közvetlenül a szervezeti jogalany (a gazdasági társaság) cselekvéseinek.

Ez a megközelítés egy hibás, spekulatív jogértelmezés, amely a tárgykörbe tartozó több jogintézménynek, a polgári jogi általános kártérítési felelősség Ptk. 339. §-ában írt szabályozásának és a felelősség egyéb esetei körébe szabályozott, a Ptk. 348. § (1)-(2) bekezdése szerinti mögöttes kártérítési felelősség, továbbá a Ptk-hoz képest speciális jogterület a gazdasági társaságok (mint társas vállalkozások) jogi szabályai között lavírozik. Ez pedig megengedhetetlen, a jogi normák rendszerében előírt és követett alkalmazási elvek figyelmen kívül hagyását jelenti.

Mindezek figyelembevételével és a fenti kiegészítéssel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. tv. (Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése alapján - lényegében annak helyes indokai szerint - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az ítéletábra kötelezte a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az eljárás tárgyi költségmentessége folytán (Itv. 62. § (1) bekezdés c.) pont) le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Az ítélet tábla a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest az I. r. alperes másodfokú eljárásban felmerült költségének a megfizetésére, melynek összegét az I. r. alperesi képviselő ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységére is figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1)-(2), (5)-(6) bekezdése alapján állapította meg azzal, hogy az így megállapított ügyvédi munkadíjra a rendelet 4/A. § (1) bekezdése alapján felszámította a tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adó összegét is.

A másodfokú eljárásban a II. r. alperesnek költsége nem merült fel.

Az eredménytelenül fellebbező felperes saját másodfokú eljárási költségét maga viseli.

Debrecen, 2009. június hó 09. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk előadó bíró,
Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó